

Џорџ Сорос - Европска унија је на раскрсници. Како ће она изгледати за пет година, биће одлучено у наредних три до пет месеци. Годину за годином, ЕУ се успешно пробијала кроз своје тешкоће. Али сада мора да се суочи са две своје егзистенцијалне кризе, а то су Грчка и Украјина. То би за њу могло бити превише.

Грчка криза која дуго гноји од почетка је била лоше вођена од свих. Емоције су сада толико јаке да је пробијање кроз њих једино конструктивно решење. Али Украјина је нешто друго. То је црно-бели случај. Русија Владимира Путина је агресор, а Украјина бранећи себе брани вредности и принципе на којима је ЕУ саздана. Ипак, Европа Украјину третира као још једну Грчку. То је погрешан приступ и води лошим резултатима. Путин стиче предност у Украјини, а Европа је толико преокупирана Грчком да на то готово не обраћа пажњу.

Циљ којем Путин у Украјини тежи јесте да тамо изазове финансијски и политички крах за који може да негира сопствену одговорност, а не војна победа којом би дошао у посед дела Украјине за који би био одговоран. То је показао два пута претварајући војну победу у прекид ватре.

Погоршање положаја Украјине између два споразума о прекиду ватре - Минска 1, договореног прошлог септембра, и Минска 2 из фебруара показује величину Путинових успеха. Али тај успех је привремен, а Украјина је сувише драгоцен савезник да би је ЕУ напустила. Нешто је у корену погрешно у политици ЕУ. Како би, иначе, Путинова Русија надмудрила савезнике Украјине који су некада предводили слободни свет?

Проблем је што је Европа Украјину хранила на кашичицу, баш као што је и Грчку. Последица је да Украјина једва преживљава, док Путин има предност повученог првог потеза. Може да бира између хибридног рата и хибридног мира, док се Украјина са својим савезницима бори да дође до одговора.

Погоршање ситуације у Украјини се убрзава. Финансијски крах на који сам упозоравао догодио се у фебруару када је гривна за пар дана потонула за 50 одсто, па је Народна банка Украјине морала да у банкарски систем убризга велике суме новца како би га спасила. Врхунац је био 25. фебруара, када је централна банка увела контроле увоза и повећала каматне стопе на 30 одсто. Од тада су ургенције председника Петра Порошенка девизни курс приближиле нивоу на којем је буџет за 2015. био заснован, али опоравак је крајње несигуран.

Овај привремени колапс уздрмао је поверење јавности и угрозио билансе украјинских банака и компанија које су задужене у чврстој валути. Такође су поткопани прорачуни на којима су засновани програми Украјине са Међународним монетарним фондом. ММФ-ов програм олакшаног финансирања постао је недовољан и пре него што је био одобрен. Али чланице ЕУ које имају сопствена фискална ограничења нису имале воље да размотре додатну билатералну помоћ. Тако Украјина наставља да се клацка на ивици понора.

Истовремено, програм радикалних реформи у Украјини узима маха и полако постаје видљив и украјинској јавности и европским институцијама. Оштар је контраст између погоршања спољне ситуације и напретка у унутрашњим реформама. То ситуацији у Кијеву додаје осећај нестварности.

Један изгледан сценарио је да Путин достигне оптимум својих циљева и да се отпор Украјине сруши. Европа би онда била преплављена избеглицама - два милиона звучи као реалистична процена. Многи људи очекују да би то означило почетак Другог хладног рата. Али вероватнији исход био би да би Путин имао много пријатеља у Европи и да би санкције против Русије почеле да падају.

То је најгори могући исход за Европу која би постала још издељенија и претворена у бојно поље на којем би се за утицај бориле Путинова Русија и Сједињене Државе. ЕУ

више не би била утицајна политичка снага у свету (посебно ако би још и Грчка напустила еврозону).

Према изгледнијем сценарију, Европа се пробија хранећи Украјину на кашичицу. Украјина се не би урушила, али олигарси би се поново утврдили, а нова Украјина почела би да личи на стару.

За Путина би ово било готово једнако задовољавајуће као и потпуна пропаст (Украјине). Али његова победа била би мање сигурна, јер би водила Другом хладном рату који би Русија изгубила, као што је Совјетски Савез изгубио први. Путиновој Русији треба нафта од 100 долара по барелу и за две до три године остала би без девизних резерви.

Завршни чин онога што ја зовем "Трагедија Европске уније" јесте да ће ЕУ изгубити нову Украјину. Принципи које Украјина брани - а то су баш они на којима је заснована ЕУ - биће напуштени, а ЕУ ће морати да потроши много више новца на своју одбрану него што би потрошила помажући новој Украјини.

Постоји и решење које пружа више наде. Нова Украјина је још жива и решена да се брани. Иако Украјина сама не може да парира војној моћи Русије, њени савезници могу да учине "шта кошта да кошта" да помогну, али не улазећи у директну војну конфронтацију са Русијом или угрожавајући споразум из Минска. Поступајући тако, Европа не би само помогла Украјини; такође би помогла себи да се врати вредностима и принципима које изгледа да је изгубила.

Није потребно рећи да се залажем за овакво решење.

Аутор је председник Сорос фонда и Фондације за отворено друштво

(Данас)